

SESSIÓ INAUGURAL

Sr., Sres. i Srs.,

Deixeu-me que us doni de bon començament la més cordial benvinguda a la ciutat de Girona.

Una ciutat amb una tradició mil·lenària i un llegat documental de primera magnitud, del qual hem mirat de tenir cura i assegurar-ne la conservació i facilitar-ne l'accessibilitat i la consulta.

Però, les coses no han estat sempre així a Girona, com no ho han estat a moltes poblacions de Catalunya i com no ho són encara en molts llocs.

En Ramon Alberch coneix molt bé, com jo mateix, aquest procés i les il·lusions que hi hem posat i el sentit reivindicatiu que com a joves historiadors hi aplicàvem.

Ara, des de responsabilitats institucionals, em toca de fer no pas una inauguració formal i protocol·lària, més aviat em correspon de posar de manifest les que em semblen les obligacions mínimes i elementals de les administracions públiques en relació al seu patrimoni documental.

Un patrimoni que tenen —tenim— l'obligació de conservar, de tenir-ne cura i de tenir-hi al davant una persona amb responsabilitat i capacitat, i formació per fer-se càrrec i donar-li la rendibilitat social (no en termes econòmics, és clar)

que cal. Un patrimoni i una documentació que els ciutadans i les institucions necessiten íntegrament; necessiten saber-la, necessiten tenir-la catalogada, i necessiten tenir-la identificada, coneguda d'uns pels altres, i tots necessitem ser activistes de la documentació, despatrimonialitzar-la. Ningú no té res per a ell mateix: cap institució, cap arxiver, cap persona, cap càrrec públic no té la documentació per a ell. Justament és l'únic sediment acumulat de segles, més enllà dels testimonis de caràcter artístic, material, les edificacions, les mateixes ciutats... tal com les hem rebudes.

Per això a mi em sembla tan important el paper que ha dut a terme l'Associació d'Arxivers de Catalunya: ha estat un gran catalitzador, ha estat un element de vegades normatiu, de vegades de coordinació, per aconseguir objectius que un per un, cada un de vosaltres tots sols, no hauríeu aconseguit. L'Associació d'Arxivers ha estat, en determinats casos, un corcó; en d'altres casos, un insistent reivindicador; en d'altres casos, un al·legant d'oposicions mal convocades..., en cada cas, ha anat plantejant allò que era la més clara defensa, no d'un sentit corporatiu de la professió, de la vostra professió, sinó d'un sentit professional d'aquesta professió i de la

voluntat de donar-li la dignitat que mereix i que necessita. Amb velles històries que tots vosaltres coneixeu —molt més bé que jo i molt més bé que molts de nosaltres— sobre com eren determinats arxius de Catalunya durant molts anys, i està molt clar que ha deixat de ser així i ha començat a canviar radicalment.

La vostra Associació, vosaltres mateixos, hi heu tingut un paper destacat, i jo no voldria avançar-me als esdeveniments, però mentre estàvem comentant l'inici d'aquest acte i miràvem determinats papers, d'esquitllentes he vist un paper —del qual només he vist el títol—, però que jo voldria recollir. El títol del document deia: «Cap a uns estudis universitaris d'arxivística», i deu ser una mena de manifest, que segurament vosaltres tindreu la intenció de presentar al llarg d'aquestes jornades. Sigui quin sigui el contingut del paper —que no el conec—, el que està molt clar és que és una acció oportuna i necessària. Poso per cas un exemple que em servirà per a explicar millor el que vull dir: unes oposicions a una plaça d'arxiver en un poble mig gran de la muntanya catalana, on, segons sembla, hi havia problemes en la composició del tribunal; en Ramon em va trucar: no hi havia un arxiver al tribunal. Bé, aquest és un problema i és un problema que hauríem de resoldre, i assegurar en el tribunal una plaça d'arxiver és una manera de fer-ho; una altra manera de fer-ho, consolidant-ho institucionalment, és aconseguir que la professió d'arxi-

ver sigui algun tipus de titulació complementària o de tercer cicle, o d'un grau determinat en una llicenciatura —en Història o en Dret o en el que convingui que acabi donant carta de naturalesa a la professió d'arxiver; lluny de qualsevol velleitat corporativa —més aviat al contrari—: formació i informació per a l'exercici d'una professió que necessita un *back-ground* diferent, també —historiador, Dret o el que sigui—, però que, a més a més, després necessita la formació específica de la professió que tots vosaltres heu après improvisadament, a les vostres espatlles, i no pas a costa de la universitat, del país.

La universitat s'hauria de plantejar això, i s'hauria de plantejar o una diplomatura o un tercer cicle, o un determinat tipus d'estudis que acabés donant carta de naturalesa a la professió d'arxiver. I així es dissiparien definitivament tots els dubtes, quedaria molt clar qui és qui, qui fa què i per què ho fa o pot fer-ho, i, al final, tots els arxius de Catalunya tindrien la gent que necessiten i que mereixen. Tots vosaltres ho heu començat a fer sobre la marxa; el país hauria de respondre a l'exemple que vosaltres heu donat i al que ha estat fent l'Associació d'Arxivers de Catalunya, donant carta de naturalesa a una professió que, si es complissin les velles tradicions, per exemple, de la Mancomunitat, amb les bibliotecàries i amb tantes altres coses, ja hauria de fer molt i molt de temps que això hauria d'estar absolutament resolt.

Aquest país no només necessita carreteres: necessita aquestes infraestructures, que són les infraestructures documentals que donen, a més, carta de naturalesa d'antiguitat, en el millor sentit de la paraula, a tots els pobles i ciutats de Catalunya.

Deixeu-me acabar amb un exemple, que segurament és el paradigma d'allò que vol dir que en un poble hi hagi un arxiu, i per a què serveix que en un poble hi hagi un arxiu: fa un any, quan hi havia aquella campanya dels mil anys de Catalunya —un mil·lenari triat a l'atzar—, anava per la carretera vella de l'interior, i en entrar a Cardedeu hi havia un gran cartell que deia. «Catalunya, mil anys: Cardedeu, ja hi era». I és veritat: tots els pobles i les ciutats de Catalunya, probablement, són els que fan i expli-

quen que Catalunya tingui, com a mínim, mil anys; per què?, perquè el territori i la gent, i la documentació, en té molts més de mil. El país, la gent, allò que dóna vida als pobles i a les ciutats és més que mil·lenari: és la història, tota sencera —ella mateixa—, la vida de la gent, la vida que vosaltres heu de custodiar per transmetre als nostres hereus.

De veritat, us felicito. Que les Jornades siguin un èxit i que l'accés a la documentació i tot el que hagueu de tractar sigui tractat amb tota la cura i professionalitat que us caracteritza.

Que vagi molt bé.

JOAQUIM NADAL I FARRERAS
Alcalde de Girona